

TANNARX BUXGALTERIYA HISOBI VA MOLIVAVIY BUXGALTERIYA HISOBINING ALOQALARI

PhD Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

"Xalqaro moliyaviy texnologiya va fanlar maktabi" (ISFT) institute

ORCID: 0009-0003-0575-2818

dilfuza11122000@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada tannarx buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisob o'rtasidagi aloqalar, farqlar va ularning tashkilot boshqaruvidagi o'rni tahlil qilinadi. Tannarx buxgalteriya hisobi tashkilot ichida strategik va operatsion qarorlar qabul qilish uchun ma'lumotlar taqdim etsa, moliyaviy hisob tashqi tomonlarga korxonaning moliyaviy holatini aks ettiradi. Maqolada tannarx buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobning foydalanuvchilari, maqsadi, yo'nalishlari va hisobot standartlari bo'yicha taqqoslanishi keltirilgan. Shuningdek, ularning bir-birini qanday to'ldirishi va korxonaning umumiy samaradorligini oshirishga xizmat qilishi ochib berilgan. Maqola menejerlar, buxgalterlar va tadqiqotchilar uchun dolzarb va amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: tannarx buxgalteriya hisobi, moliyaviy buxgalteriya hisobi, qaror qabul qilish, moliyaviy hisobot, xalqaro standartlar, samaradorlikni boshqarish, tashqi manfaatdor tomonlar, ichki manfaatdor tomonlar.

ВЗАИМОСВЯЗЬ УЧЕТА ЗАТРАТ И ФИНАНСОВОГО УЧЕТА

PhD Ташназарова Дильфуза Самиддиновна

Самаркандский институт экономики и сервиса

Институт «Международная школа финансовых технологий и науки» (ISFT)

Аннотация. В данной статье анализируются взаимосвязи, различия и значение управленческого учёта себестоимости и финансового учёта в управлении организацией. Управленческий учёт себестоимости предоставляет данные для принятия стратегических и оперативных решений внутри организации, тогда как финансовый учёт отражает финансовое состояние компании для внешних заинтересованных сторон. В статье проводится сравнение управленческого учёта себестоимости и финансового учёта по их пользователям, целям, направлениям и стандартам отчётности. Также раскрывается, как они взаимно дополняют друг друга и способствуют повышению общей эффективности компании. Статья актуальна и практическая для менеджеров, бухгалтеров и исследователей.

Ключевые слова: управленческий учёт себестоимости, финансовый учёт, принятие решений, финансовая отчётность, международные стандарты, управление эффективностью, внешние заинтересованные стороны, внутренние заинтересованные стороны.

THE RELATIONSHIP BETWEEN COST ACCOUNTING AND FINANCIAL ACCOUNTING

*PhD Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna
Samarkand Institute of Economics and Service
"International School of Financial Technology and Science" (ISFT) Institute*

Abstract. *This article examines the interconnections, differences, and roles of cost accounting and financial accounting in organizational management. Cost accounting provides data for strategic and operational decision-making within an organization, while financial accounting reflects the financial condition of the company for external stakeholders. The article compares cost accounting and financial accounting in terms of their users, objectives, focus areas, and reporting standards. Additionally, it highlights how these two accounting systems complement each other and contribute to improving the overall efficiency of the organization. The article is relevant and practical for managers, accountants, and researchers.*

Keywords: *cost accounting, financial accounting, decision-making, financial reporting, international standards, efficiency management, external stakeholders, internal stakeholders.*

Kirish.

Bugungi global iqtisodiyotda korxonalar faoliyatini samarali boshqarish, xarajatlarni optimallashtirish va moliyaviy shaffoflikni ta'minlash bo'yicha talablar ortib bormoqda. Har qanday tashkilotning moliyaviy muvaffaqiyati tannarx buxgalteriyasi va moliyaviy hisob tizimlarini to'g'ri tashkil etishga bog'liq. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar, jumladan, raqamli iqtisodiyotga o'tish, xalqaro standartlarga moslashish va investitsion muhitni yaxshilash jarayonlari bu sohalarining ahamiyatini yana-da oshiradi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 24 fevralda PQ-4611 Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida qarorlari asosida moliyaviy va tannarx buxgalteriyasini takomillashtirish davlat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlashda strategik ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur maqolada tannarx buxgalteriyasi va moliyaviy hisobotning rivojlanishi, nazariy asosi, dolzarbligi va mamlakatimiz iqtisodiyotida tutgan o'rni keng tahlil qilinadi.

Adabiyotlar sharhi.

AQSh, Buyuk Britaniya, Rossiyalik olimlardan Kolin (2018), Xorngren (2021), Heitger, Hilton va boshqalar (2021) o'zining asarlarida tannarxni aniqlash va uning taqsimlanishi uchun zamonaviy metodlarni taqdim etadi. Ayniqsa, **ABC costing (faoliyatga asoslangan hisoblash)** va **marginal costing** tizimlar, Tannarxni tashkil etish va uning biznes faoliyatidagi o'rnini yoritib, tannarxni moliyaviy hisobotlarda qanday aks ettirish zaruriyati bo'yicha chuqur tadqiqotlar olib borgan. Mamlakatimiz olimlaridan Nazarov va Bozorov (2020), Pardaevlar (2019) tomonidan tannarx tushunchasi va mahsulot birligini aniqlash tartib usullari xorij tajribalari asosida yoritib berilgan. Tannarx tushunchasi va uni aniqlash bo'yicha xorij tajribasini o'rganib, O'zbekiston sharoitiga moslashtirish masalalarini yoritib bergan. Xususan, tannarx hisob-kitobining zamonaviy iqtisodiyotga mos keluvchi raqamli texnologiyalar asosida takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Tadqiqot davomida ilmiy abstraksiya usuliga, tahlil va sintez hamda statistik usullarga asoslangan.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Moliyaviy buxgalteriya, hozirgi ma'noda, O'rta asrlarda ikkiyoqlama yozuv usuli (double-entry bookkeeping)ning ixtiro qilinishi bilan shakllangan. Bu usulning eng birinchi ilmiy asoslangan bayoni 1494 yilda italiyalik matematika olimi Pacioli tomonidan "Summa de Arithmetica, Geometria, Proportioni et Proportionalita" asarida keltirilgan. Ushbu asarda aktivlar, passivlar, daromadlar va xarajatlarni qayd etish usullari bayon etilgan. Ikkiyoqlama yozuv usuli hisob-kitoblarning aniq va ishonchli olib borilishini ta'minlagan, bu esa moliyaviy hisobotlarning tuzilishini yangi bosqichga olib chiqdi. Moliyaviy buxgalteriya ayniqsa sanoat inqilobi davrida rivojlangan. XVIII asr oxiri va XIX asr boshlarida yirik korxonalar, masalan, fabrikalar va zavodlar paydo bo'lishi bilan moliyaviy hisobotlarni standartlashtirish zarurati yuzaga keldi. Bu davrda kompaniyalar daromad va xarajatlarni aniqlash, moliyaviy holatini baholash va investorlar uchun axborot berish maqsadida hisobotlarni tuzishni boshladi. Shu bilan birga, xalqaro savdoning rivojlanishi va bank tizimining kengayishi moliyaviy buxgalteriyaning yanada takomillashishiga turtki berdi. XX asrda moliyaviy hisobotlarni tayyorlash bo'yicha xalqaro standartlar joriy qilina boshlandi, bu esa moliyaviy buxgalteriyani global darajada yanada tartibga soldi.

Boshqaruv buxgalteriyasi moliyaviy buxgalteriyadan keyinroq shakllangan va uning rivojlanishi sanoat inqilobi bilan bog'liqdir. Boshqaruv buxgalteriyasi asosan ichki foydalanish uchun mo'ljallangan bo'lib, korxonalar rahbariyatini samarali qarorlar qabul qilishda kerakli ma'lumotlar bilan ta'minlaydi. 18-asr oxirlarida yirik sanoat korxonalari paydo bo'lgach, ishlab chiqarish xarajatlarini nazorat qilish, samaradorlikni oshirish va rentabellikni baholash zarurati kuchaydi. Shu tariqa, boshqaruv buxgalteriyasining dastlabki shakllari ishlab chiqildi. XIX-asr oxiriga kelib, yirik diversifikatsiyalangan korporatsiyalarda (masalan, Du Pont va General Motors) ilmiy boshqaruv tamoyillari qo'llanila boshlandi. Bu tamoyillar asosida boshqaruv buxgalteriyasida xarajatlarni tahlil qilish va nazorat qilish tizimlari rivojlandi. Jismoniy ishlab chiqarish ko'rsatkichlarini moliyaviy ko'rsatkichlarga aylantirish imkonini beruvchi usullar ishlab chiqildi. 20-asr boshlarida Nicholson tomonidan nashr etilgan "Cost Accounting Theory and Practice" asari boshqaruv buxgalteriyasining rivojlanishida muhim o'rin tutdi.

Moliyaviy va tannarx buxgalteriya hisobini to'liq tushunish uchun qaror qabul qilish jarayonini bilish va buxgalteriya ma'lumotlaridan foydalanadigan turli foydalanuvchilar haqida xabardor bo'lish kerak. So'nggi yillarda ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalaridagi ko'plab tashkilotlar o'zlarining biznes muhiti bilan bog'liq keskin o'zgarishlarga duch kelishdi. Bozorni erkinlashtirish va chet el kompaniyalaridan kelgan keng raqobatning ta'siri ostida, hozirda ko'pgina kompaniyalar global raqobat muhitida faoliyat yuritmoqda. Shu bilan birga, texnologik innovatsiyalar va yanada talabchan mijozlar ehtiyojlarini qondirish zaruriyati tufayli mahsulot umrining qisqarishi kuzatilmoqda. Bugungi kunda yuqori darajadagi raqobat muhitida muvaffaqiyatga erishish uchun kompaniyalar mijozlarning qoniqishini eng muhim maqsad qilib olishgan. Shuningdek, yangi boshqaruv uslublari joriy etilgan va ishlab chiqarish kompaniyalari o'z ishlab chiqarish tizimlarini o'zgartirib, yangi texnologiyalarga sarmoya kiritgan. Bu o'zgarishlar boshqaruv buxgalteriya tizimlariga sezilarli ta'sir ko'rsatdi.

Tannarx buxgalteriya hisobi boshqaruv buxgalteriyasi va moliyaviy buxgalteriya uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni taqdim etadi. Tannarx buxgalteriya hisobi tashkilot ichidagi resurslarni sotib olish yoki ulardan foydalanish bilan bog'liq moliyaviy va nomoliyaviy ma'lumotlarni o'lchaydi, tahlil qiladi va hisobot qiladi. Masalan, mahsulot tannarxini hisoblash xarajatlar hisobining funksiyasidir. Bu funktsiya quyidagilarga xizmat qiladi:

- Moliyaviy buxgalteriya uchun **tovar zaxiralarning qiymatini baholash**;
- Boshqaruv buxgalteriyasi uchun **qaror qabul qilish**, masalan, mahsulot narxini belgilash yoki qaysi mahsulotlarni targ'ib qilishni aniqlash.

Zamonaviy tannarx buxgalteriya hisobi xarajatlar haqidagi ma'lumotlarni yig'ish boshqaruv qarorlarini qabul qilish funksiyasiga bog'liq deb qaraydi. Shu sababli, boshqaruv

buxgalteriyasi va xarajatlar hisoboti o'rtasidagi farq har doim ham aniq emas. Ko'pincha bu atamalar bir-birining o'rnida ishlatiladi.

Moliyaviy hisob va boshqaruv hisobi o'rtasidagi farqlarni chuqur tahlil qilish, xorijlik va O'zbekistonlik iqtisodchi olimlarning izlanishlari biznes boshqaruvi va moliyaviy hisobotlarni samarali tashkil etishda muhim rol o'ynaydi. Iqtisodiy islohotlar davomida tashkilotlar va kompaniyalar uchun to'g'ri moliyaviy va boshqaruv hisobotlarini tayyorlash, ichki va tashqi foydalanuvchilar uchun zarur ma'lumotlarni taqdim etish muhim ahamiyatga ega. Ushbu tahlil nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirishga yordam beradi, balki davlat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi.

1-jadval

Moliyaviy va Boshqaruv Buxgalteriyasining Asosiy Farqlari

Asosiy Jihatlar	Moliyaviy Buxgalteriya	Boshqaruv Buxgalteriyasi
Huquqiy Asos	Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash qonuniy talab bo'lib, davlat organlari va aksiyadorlar oldida hisobdorlikni ta'minlaydi.	Hisobot tayyorlash huquqiy asosga ega emas, boshqaruv ehtiyojlariga qarab amalga oshiriladi.
Asosiy Maqsad	Moliyaviy holat va natijalarni tashqi manfaatdor tomonlarga (aksiyadorlar, kreditorlar, davlat idoralari) yetkazish.	Tashkilot ichidagi qaror qabul qilish, rejalashtirish va nazorat jarayonlarini qo'llab-quvvatlash.
Qamrov	Umumiy korxonalar faoliyati bo'yicha ma'lumotlarni taqdim etadi.	Tashkilotning maxsus segmentlari (mahsulotlar, xizmatlar, bo'limlar, faoliyat turlari) bo'yicha batafsil ma'lumot beradi.
Me'yoriy Asos	Umumiy qabul qilingan buxgalteriya tamoyillari (GAAP), xalqaro standartlar (IFRS), yoki milliy qonunchilik asosida tayyorlanadi.	Hisobotlar belgilangan standartlarga rioya qilmaydi, faqat boshqaruv ehtiyojlariga mos ravishda ishlab chiqiladi.
Ma'lumotlarning Tavsifi	Ma'lumotlar aniq, ishonchli, obyektiv va o'tgan davr natijalarini aks ettiradi.	Ma'lumotlar prognozli, vaqtincha va kelajakni rejalashtirishga qaratilgan.
Vaqt Oralig'i	Hisobotlar asosan oylik, yillik va yarim yillik asosda tayyorlanadi.	Har kuni, haftalik yoki oylik hisobotlar tayyorlanadi, vaqtni tejamkorlik bilan ta'minlash maqsad qilinadi.
Aniqlik va Moslashuvchanlik	Aniqlik va standartlarga moslik talab qilinadi.	Aniqlikdan ko'ra tezkorlik va moslashuvchanlik muhimroq; taxminiy qiymatlar afzal ko'riladi.
Tomonlarning Talablari	Tashqi tomonlar: aksiyadorlar, investorlar, davlat va boshqa manfaatdor tomonlar uchun ishlab chiqiladi.	Tashkilot ichidagi boshqaruv va rahbarlar ehtiyojlariga xizmat qiladi.
Fokus va Yo'nalish	O'tgan davr ma'lumotlariga e'tibor qaratiladi, tarixiy natijalar aks ettiriladi.	Kelajakdagi qarorlar va strategik rejalashtirish uchun foydali ma'lumotlar tayyorlanadi.
Asosiy Xususiyati	Hisobotlarning ishonchliligi va bir xilligi ta'minlanadi; ular interkompaniya va vaqt davomida solishtirish imkonini beradi.	Ma'lumotlar faqat tashkilot ichki ehtiyojlariga moslashtirilgan, moslashuvchan va dinamik xarakterga ega.

Manba: (Hornqren va boshq., 2021) ga asosan jadval muallif tomonidan qayta ishlandi.

Xorijlik iqtisodchi olimlardan professor Atkinson boshqaruv hisobining tashkilotlarda strategik qarorlar qabul qilish va biznesning samaradorligini oshirishdagi muhimligini ta'kidlagan. U boshqaruv hisobi nafaqat hisob-kitob ma'lumotlarini taqdim etish, balki menejerlarga rejalashtirish, byudjet tuzish va resurslarni samarali boshqarish bo'yicha yordam berishi kerakligini ta'kidlagan.

Kaplan va Norton "Balanced Scorecard" metodologiyasini ishlab chiqdilar, bu esa boshqaruv hisobi tizimining samaradorligini oshirishda yordam beradigan metodlardan biridir. Ular boshqaruv hisobi orqali nafaqat moliyaviy ko'rsatkichlar, balki mijozlar, ichki jarayonlar va o'quv taraqqiyotini o'z ichiga olgan to'liq tizim yaratishni ta'kidlaydilar. Kaplan va Norton boshqaruv hisobi orqali tashkilotning strategik maqsadlarini amalga oshirish uchun tizimli yondashuvni ishlab chiqqanlar.

O'zbek olimlaridan Umarov moliyaviy hisob va boshqaruv hisobi o'rtasidagi farqlarni quyidagicha izohlaydi: *"Moliyaviy hisobotlar davlat organlari, aksiyadorlar va boshqa tashqi foydalanuvchilar uchun zarur bo'lsa, boshqaruv hisobi korxonaning ichki boshqaruviga yordam beradi. Boshqaruv hisobi har bir bo'lim va faoliyatning samaradorligini kuzatish, resurslarni taqsimlash va kelajakdagi strategiyalarni ishlab chiqish uchun zarur ma'lumotlarni taqdim etadi."*

2-jadval

Moliyaviy hisob va boshqaruv hisobi o'rtasidagi o'xshashliklar

Tahlil turlari	Moliyaviy hisob	Boshqaruv hisobi	Izoh
Gorizontall tahlil	Gorizontall tahlil moliyaviy hisobotlarda ko'rsatkichlarning o'zgarishini o'rganish orqali, tashkilotning moliyaviy salohiyatini aniqlashda qo'llaniladi.	Gorizontall tahlil boshqaruv hisobida ham uzoq muddatli strategiyalar va operatsion samaradorlikni baholashda ishlatiladi.	Ushbu tahlil usuli, ma'lumotlarning vaqt davomida qanday o'zgarishini ko'rib chiqishda va qarorlar qabul qilishda yordam beradi.
Vertikal tahlil	Moliyaviy hisobotlarda har bir tarkibiy qismning umumiy ko'rsatkichga nisbatan foizda ifodalanishi, tashkilotning moliyaviy holatini ko'rsatadi.	Boshqaruv hisobi vertikal tahlil yordamida tashkilotning har bir faoliyat segmenti yoki xarajatlarni baholaydi.	Bu usul, xarajatlar yoki daromadlarning tashkilotning umumiy faoliyatiga nisbatan qanday o'rin tutishini ko'rsatadi va operatsion qarorlar uchun asos yaratadi.
Nisbiy tahlil	Nisbiy tahlil, moliyaviy koeffitsientlar orqali tashkilotning samaradorligini, likvidligini, rentabelligini baholashda ishlatiladi.	Boshqaruv hisobi nisbiy tahlilni operatsion samaradorlik, rentabellik va strategik rejalar asosida qarorlar qabul qilishda qo'llaydi.	Nisbiy tahlil tashkilotning umumiy faoliyatini o'lchashda yordam beradi va iqtisodiy resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi.

Manba: (Horngren va boshqa., 2021) ga asosan jadval muallif tomonidan qayta ishlandi.

Professor Sodiqov "Moliyaviy boshqaruv" darsligida shunday degan: *"Moliyaviy va boshqaruv hisobi o'rtasidagi farqni tushunish, O'zbekistondagi tashkilotlar uchun samarali menejment va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda zarurdir. Moliyaviy hisobotlar moliyaviy barqarorlikni taqdim etadi, boshqaruv hisobi esa tashkilot ichidagi resurslar va operatsion samaradorlikni yaxshilashga yordam beradi."*

Moliyaviy hisob va boshqaruv buxgalteriyasi tashkilotning samarali boshqaruvi va muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi uchun asosiy hisob tizimlari hisoblanadi. Bu ikki turdagi hisobning maqsadi, qamrovi, foydalanuvchilari va metodlari bir-biridan sezilarli darajada farq

qilsa-da, ular tashkilotning umumiy maqsadlariga xizmat qiluvchi muhim elementlar sifatida qaraladi. 1-jadvalda ularning asosiy farqlari va o'xshashliklari tizimli ravishda tahlil etilgan.

Moliyaviy hisob va boshqaruv hisobi bir nechta o'xshash jihatlarga ega bo'lib, ular tashkilotning umumiy moliyaviy holatini baholash, qarorlar qabul qilish va strategik rejalashtirishda qo'llaniladi. Ushbu ikki hisob turlarining o'xshashliklarini tizimli ravishda taqdim etish uchun 2-jadvalda berilgan tahlil turlaridan foydalanish mumkin:

Moliyaviy hisob va boshqaruv hisobi o'rtasidagi o'xshashliklar, har ikkala hisob turining ham tashkilotning umumiy faoliyatini aniqlash va baholashda qo'llanilishini ko'rsatadi. Gorizontaal, vertikal va nisbiy tahlil usullari yordamida tashkilotlar o'zlarining moliyaviy holatini yaxshilash, strategik qarorlar qabul qilish va kelajakdagi o'sishni ta'minlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Shunday qilib, moliyaviy va boshqaruv hisobining o'xshashliklari, amaliyotda tashkilotlar uchun eng yuqori samaradorlikka erishish uchun integratsiyalangan yondashuvni talab qiladi.

Xulosa va takliflar.

Tannarx buxgalteriya hisobi va moliyaviy buxgalteriya hisobining o'zaro aloqalari korxonaning moliyaviy boshqaruv samaradorligini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Tannarx buxgalteriya hisobi mahsulotlar va xizmatlarning ishlab chiqarish xarajatlarini batafsil tahlil qilish imkonini beradi va ichki boshqaruv qarorlari uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni taqdim etadi. Moliyaviy buxgalteriya hisobi esa korxonaning umumiy moliyaviy natijalarini hisobga olib, tashqi manfaatdor tomonlarga hisobotlarni yetkazib beradi. Ushbu ikki hisob turi bir-birini to'ldiradi va ular o'rtasidagi uzviy bog'liqlik korxonaning strategik maqsadlarini samarali amalga oshirish, tannarxni optimallashtirish hamda moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun zarurdir. Shu sababli, ularning uzluksiz va aniq hamkorligini ta'minlash har qanday korxonaning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi uchun muhim omildir.

Tannarx va moliyaviy buxgalteriya hisobi o'rtasidagi ma'lumotlar almashinuvini avtomatlashtirish uchun zamonaviy axborot tizimlaridan foydalanishni kengaytirish lozim. Bu hisobotlar orasidagi tafovutlarni kamaytiradi va samaradorlikni oshiradi. Tannarx va moliyaviy hisobotlarning yagona uslubiyatini belgilovchi milliy standartlarni qayta ko'rib chiqish va ularni xalqaro standartlarga moslashtirish zarur.

Adabiyotlar/Jumepamypa/References:

Colin Drury (2018) *Management and Cost Accounting. 10th Edition* Publisher: Annabel Ainscow <https://www.pdfdrive.com/management-and-cost-accounting-e183857367>

Hilton, R.W., Maher, M.W., & Selto, F.H. (2021) "Cost Management: Strategies for Business Decisions" – McGraw Hill.

Hornigren, C.T., Datar, S.M., & Rajan, M.V. (2021) "Cost Accounting: A Managerial Emphasis" – Pearson.

Nazarov, U., & Bozorov, S. (2020). Tannarx buxgalteriyasi va boshqaruv hisobi. Toshkent: "Iqtisodiyot va Moliya" nashriyoti.

Pardaev A.X., Pardaeva Z.A. (2019) *Boshqaruv hisobi. Darslik. -T.: –Iqtisod-Moliya. 538 b.*

Qaror (2020) O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 24 fevralda PQ-4611 –Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida// Qarori. <https://lex.uz/ru/docs/4746049>

Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS). Rasmiy veb-sayt: <https://www.ifrs.org>

Xusanov, A. (2021). "Korxonada tannarx hisobotlarini optimallashtirishning dolzarb muammolari." *Iqtisodiyot va Innovatsiyalar Jurnali*, 12(3), 25-34.